

Lasītprasmes pārbaudes darbs 4.klasei.

1. Izlasi U. Plotnieka tekstu “Raibā skaistule un briesmīgais mazulis”!

2. Ieraksti X atbilstošā ailē, izmantojot tekstā uzzināto informāciju!

6/

Apgalvojums	Jā	Nē
1. Dzeguze ir liels putns.		
2. Zaķis ir meža korespondents.		
3. Dzeguze dzenā mazos putniņus.		
4. Dzeguze nozagusi kāda putna olu.		
5. Dzeguzi nedarbos iztraucēja Stērste.		
6. Dzeguze olu atstāja Paceplīša ligzdā.		
7. Nedēļas laikā Dzeguze izdēj divdesmit olas.		
8. Dzeguzes olas visas ir vienādā krāsā.		
9. Dzeguze savas olas neperē slinkuma pēc.		
10. Ligzdā bija divi Paceplīšu mazuļi.		
11. Dzeguzēns no ligzdas izgrūda visus mazos Paceplīšus.		
12. Īpašais iedobums uz muguras Dzeguzēnam izveidojas pirmajā dzīves dienā.		

3. Uzraksti, kādi putni pieminēti tekstā!

4/

4. Precīzi atbilde uz jautājumiem! Atbildes izraksti no teksta!

10/

➤ Kāda ir Dzeguzes aste?

➤ Kāpēc Dzeguze pati neperē savas olas?

➤ Kāpēc citi putni ligzdā nepamana svešo olu?

➤ Kā Dzeguzēns izgrūž no ligzdas mazo putniņu mazuļus?

➤ Kāds ir viens no meža ikdienas likumiem?

➤ Izsaki savas domas par šo meža likumu! Pamato tās!

3/

5. Raksti skaidrojumu dotajiem vārdiem no teksta – vari rakstīt sinonīmus vai paskaidrot saviem vārdiem!

8/

Ja nepieciešams, informāciju vari meklēt arī vārdnīcās (tezaurs.lv vai citās)!

Prāvs – _____

Korespondents – _____

Vajāt – _____

Tikums – _____

Kņada – _____

Īpatnējs – _____

Perēklis – _____

Blēdīties – _____

Raibā skaistule un briesmīgais mazulis.

Krūmājā lido prāva skaistule, bet tai seko vairāki mazi putniņi. Troksnis ir neaprakstāms. Skaistuli Dzeguzi Zaķis, meža korespondents, tīri labi pazīst. Dzeguze bēg, bet mazie klaigādami viņu vajā... Kādēļ?

Zaķis Dzeguzes knābī ierauga olu. Vai tiešām kādam to nozagusi? Par Dzeguzes zaglīgumu nekas nav dzirdēts. Bet kas to lai zina – tikumi arī var mainīties.

Uz kādu brīdi Dzeguze pazūd Zaķa skatienam. Kad viņš to atkal ierauga, knābī olas vairs nav. Kur tā palikusi?... Kādēļ mazie putni Dzeguzi vajāja?

Jautājumi Zaķim noteikti jānoskaidro:

- Tu esi tik skaista! Atļauj tevi nofotografēt.

- Kā vēlies, - Dzeguze graciozi izpleš garo, tumši pelēko, ar gaišiem punktiņiem izrotāto asti. – Lūdzu, fotografē!

Zaķis knikšķina fotoaparātu un nespēj vairāk nociesties:

- Kas te par traci bija? Izskatījās, ka sīkie putni tev uzbrūk.

- Tss! Runā klusāk! – Dzeguze nolaižas zemāk. – Es tev pastāstīšu.

Zaķis noblisina acis. Ārēji meža korespondents ir pati vienaldzība, bet patiesībā viņš nevar sagaidīt Dzeguzes stāstījumu.

- Manā dzīvē ir dažādas īpatnības, - čukst Dzeguze. – Citi putni īsā laikā izdēj piecas sešas oliņas un sāk perēt. Man ar dēšanu neveicas – triju nedēļu laikā divdesmit olas.

- Tik daudz! – Zaķis bloknotā ieraksta skaitli divdesmit. Lai neaizmirstas.

- Izdēto olu paņemu knābī un meklēju svešu ligzdu, kuras saimnieki nav mājās...

Kņada, kuru tu dzirdēji, izcēlās tādēļ, ka mani ieraudzīja Stērste. Neizdevās olu atstāt Cielaviņas perēklītī. Jābēg. Ko citu lai daru? Pa ceļam ieraudzīju Paceplīša ligzdu un atstāju olu tur.

- Vai tad Paceplītis tik neatjautīgs, ka to nepamanīs?

- Es neesmu muļķe. Manas olas ir divdesmit dažādās nokrāsās, lai sīkos putnus vieglāk apmānītu. Paceplīša ligzdā palika ola, kas līdzīga viņa dējumam.

- Izrādās tu proti blēdīties!

- Dzeguzēm tāds raksturs, un to mēs pārmantojam no paaudzes paaudzē.

- Kādēļ tu pati neperē? Slinkums nav nekāda labā īpašība.

- Ne slinkums, Zaķi, bet nepieciešamība, - atbild Dzeguze. – Pirmās olas būtu vecas, kamēr dētu pēdējās. Es taču teicu, ka dēšana ieilgst trīs nedēļas.

- Jāpārdomā un jāapsver viss, ko stāstīji. Tu patiešām esi neparasts putns ...

Pēc kāda laika Zaķis Paceplīša ligzdā ierauga Dzeguzēnu, kam audžuvecāku mājā par šauru. Viņš uzvel uz muguras vienu no saviem nelaimīgajiem ligzdas brāļiem un pārgrūž pāri malai ... Kāds cietsirdis!

Pēc tam pāri ligzdai pārveļas otrs nevarīgais Paceplītis, un Dzeguzēns paliek viens pats. Tagad telpa plašāka, un audžuvecāki viņu vairāk baros. Izrādās, ka pirmajās divpadsmit dzīves dienās Dzeguzēnam mugurā izveidojies īpašs iedobums, lai vieglāk uzveltu izšķīlušos putnēnus un tos izmestu no dzimtās mājas.

Un tā Zaķis atkal iepazīstas ar vienu no meža ikdienas likumiem – stiprais uzvar vājo. Stiprais izdzīvo, bet vājais iet bojā.